

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șaptea)

14 martie 2018*

„Mediu – Produse modificate genetic – Regulamentul (CE) nr. 1367/2006 – Regulamentul (CE) nr. 1829/2003 – Soia modificată genetic MON 87769, MON 87705 și 305423 – Respingerea unei cereri de reexaminare internă a deciziilor de autorizare a introducerii pe piață – Noțiunea «dreptul mediului» – Articolul 10 din Regulamentul nr. 1367/2006”

În cauza T-33/16,

TestBioTech eV, cu sediul în München (Germania), reprezentată de R. Stein, solicitor, de K. Smith, QC, și de J. Stevenson, barrister,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de J. Tomkin, de L. Pignataro-Nolin și de C. Valero, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

Monsanto Europe, cu sediul în Anvers (Belgia),

și de

Monsanto Company, cu sediul în Wilmington, Delaware (Statele Unite),

reprezentate de M. Pittie, avocat,

și de

Pioneer Overseas Corp., cu sediul în Johnston, Iowa (Statele Unite),

și

Pioneer Hi-Bred International, Inc., cu sediul în Johnston,

reprezentate de G. Forwood, avocat, de J. Killick, barrister, și de S. Nordin, solicitor,

interveniente,

* Limba de procedură: engleza.

având ca obiect o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE și având ca obiect anularea scrisorii membrului Comisiei însărcinat cu sănătatea și cu siguranța alimentară din 16 noiembrie 2015, prin care este respinsă cererea de reexaminare internă întemeiată pe articolul 10 din Regulamentul (CE) nr. 1367/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 septembrie 2006 privind aplicarea, pentru instituțiile și organismele comunitare, a dispozițiilor Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în domeniul mediului (JO 2006, L 264, p. 13, Ediție specială, 15/vol. 17, p. 126), a deciziilor de punere în aplicare care autorizează introducerea pe piață a soiei modificate genetic MON 87769, MON 87705 și 305423,

TRIBUNALUL (Camera a șaptea),

compus din doamna V. Tomljenović (raportor), președinte, și domnii E. Bieliūnas și A. Kornezov, judecători,

grefier: domnul P. Cullen, administrator,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 22 septembrie 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Reclamanta, TestBioTech eV, este o asociație fără scop lucrativ, înregistrată în Germania, care urmărește promovarea cercetării independente și dezbateră publică privind repercusiunile biotehnologiei.

Cu privire la autorizarea introducerii pe piață a soiei 305423

- 2 La 14 iunie 2007, Pioneer Overseas Corp. a prezentat autorității competente din Țările de Jos, în conformitate cu articolele 5 și 17 din Regulamentul (CE) nr. 1829/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 septembrie 2003 privind produsele alimentare și furajele modificate genetic (JO 2003, L 268, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 41, p. 3), o cerere de autorizare a introducerii pe piață a unor produse alimentare, ingrediente alimentare și furaje care conțin, constau în sau sunt fabricate din soia modificată genetic 305423 (denumită în continuare „soia 305423”). Cererea de autorizare se referea de asemenea la introducerea pe piață de soia 305423 prezentă în produse, altele decât cele alimentare și furajele, care conțin sau constau în acest tip de soia modificată, destinate aceluiași utilizări ca orice altă soia, cu excepția cultivării.
- 3 La 18 decembrie 2013, Grupul științific pentru organismele modificate genetic din cadrul Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară (EFSA) (denumit în continuare „Grupul științific pentru OMG”) a emis un aviz științific pentru soia 305423, constituind un raport, în conformitate cu articolul 6 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1829/2003 și cu articolul 18 alineatul (6) din același regulament, aviz care, potrivit modului său de redactare, „va constitui o parte a avizului global al EFSA în sensul articolului 6 alineatul (5) și al articolului 18 alineatul (5) [din același regulament]”. În esență, Grupul științific pentru OMG a considerat că soia 305423 era la fel de sigură ca omoloaga sa nemodificată genetic în ceea ce privește efectele sale potențiale asupra sănătății umane și animale sau asupra mediului, în contextul utilizărilor prevăzute ale acesteia.

- 4 La 24 aprilie 2015, Comisia Europeană a adoptat Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/698 de autorizare a introducerii pe piață a produselor care conțin, constau în sau sunt fabricate din soia modificată genetic 305423 (DP-3Ø5423-1), în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003 (JO 2015, L 112, p. 71). În considerentele (4)-(7) ale acestei decizii, Comisia a explicat, referindu-se la avizul științific menționat la punctul 3 de mai sus, că EFSA a emis un „aviz favorabil”, în conformitate cu articolele 6 și 18 din Regulamentul nr. 1829/2003, că EFSA a concluzionat că soia 305423 era la fel de sigură ca omoloaga sa nemodificată genetic în ceea ce privește efectele sale potențiale asupra sănătății umane și animale sau asupra mediului, în contextul utilizărilor prevăzute ale acesteia, și că EFSA a recomandat punerea în aplicare a unui plan de monitorizare ulterior introducerii pe piață, cu accent pe colectarea de date privind consumul pentru populația europeană.
- 5 Conform articolului 1 din Decizia 2015/698, Comisia a atribuit plantei soia 305423 un identificator unic. Prin articolul 2 din decizia menționată, Comisia a autorizat, în sensul articolului 4 alineatul (2) și al articolului 16 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1829/2003, produse alimentare și ingrediente alimentare care conțin, constau în sau sunt fabricate din soia 305423, hrană pentru animale care conține, constă în sau este fabricată din soia 305423, precum și soia 305423 în produse care constau în această soia sau conțin această soia destinate altor utilizări, cu excepția cultivării. De asemenea, articolele 3-5 din Decizia 2015/698 privesc etichetarea și monitorizarea produselor vizate.

Cu privire la autorizarea introducerii pe piață a soiei MON 87769

- 6 La 14 septembrie 2009, Monsanto Europe a prezentat autorității competente din Regatul Unit, în conformitate cu articolele 5 și 17 din Regulamentul nr. 1829/2003, o cerere de autorizare a introducerii pe piață a unor produse alimentare, ingrediente alimentare și furaje care conțin, constau în sau sunt fabricate din soia modificată genetic MON 87769 (denumită în continuare „soia MON 87769”). Cererea de autorizare se referea de asemenea la introducerea pe piață de soia MON 87769 prezentă în produse, altele decât cele alimentare și furajele, care conțin sau constau în acest tip de soia modificată, destinate aceluiași utilizări ca orice altă soia, cu excepția cultivării.
- 7 La 16 mai 2014, Grupul științific pentru OMG a emis un aviz științific pentru soia MON 87769, constituind un raport, în conformitate cu articolul 6 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1829/2003 și cu articolul 18 alineatul (6) din același regulament, aviz care, potrivit modului său de redactare, „va constitui o parte a avizului global al EFSA în sensul articolului 6 alineatul (5) și al articolului 18 alineatul (5) [din același regulament]”. În esență, Grupul științific pentru OMG a constatat că soia MON 87769 era la fel de sigură ca omoloaga sa nemodificată genetic și că era puțin probabil ca aceasta să producă efecte adverse asupra sănătății umane și animale sau asupra mediului, în contextul utilizărilor vizate de cerere.
- 8 La 24 aprilie 2015, Comisia a adoptat Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/686 de autorizare a introducerii pe piață a produselor care conțin, constau în sau sunt fabricate din soia modificată genetic MON 87769 (MON-87769-7), în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003 (JO 2015, L 112, p. 16). În considerentele (4)-(8) ale acestei decizii, Comisia a explicat, referindu-se la avizul științific menționat la punctul 7 de mai sus, că EFSA a emis un „aviz favorabil”, în conformitate cu articolele 6 și 18 din Regulamentul nr. 1829/2003, că EFSA a concluzionat că soia MON 87769 era la fel de sigură, în contextul utilizărilor prevăzute ale acesteia, ca omoloaga sa nemodificată genetic și că era puțin probabil ca această soia să producă efecte adverse asupra sănătății umane și animale sau asupra mediului și că EFSA a recomandat punerea în aplicare a unui plan de monitorizare ulterior introducerii pe piață, cu accent pe colectarea de date privind consumul pentru populația europeană.
- 9 În conformitate cu articolul 1 din Decizia 2015/686, Comisia a atribuit plantei soia MON 87769 un identificator unic. Prin articolul 2 din decizia menționată, Comisia a autorizat, în sensul articolului 4 alineatul (2) și al articolului 16 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1829/2003, produse și ingrediente alimentare care conțin, constau în sau sunt fabricate din soia MON 87769, furaje care conțin, constau

în sau sunt fabricate din soia MON 87769, precum și soia MON 87769 în produse care constau în această soia sau conțin această soia, destinate altor utilizări, cu excepția cultivării. De asemenea, articolele 3-5 din Decizia 2015/686 privesc etichetarea și monitorizarea produselor vizate.

Cu privire la autorizarea introducerii pe piață a soiei MON 87705

- 10 La 18 februarie 2010, Monsanto Europe a prezentat autorității competente din Țările de Jos, în conformitate cu articolele 5 și 17 din Regulamentul nr. 1829/2003, o cerere de autorizare a introducerii pe piață a unor produse alimentare, ingrediente alimentare și furaje care conțin, constau în sau sunt fabricate din soia modificată genetic MON 87705 (denumită în continuare „soia MON 87705”). Cererea de autorizare se referea de asemenea la introducerea pe piață de soia MON 87705 prezentă în produse, altele decât cele alimentare și furajele, care conțin sau constau în acest tip de soia modificată, destinate aceluiași utilizări ca orice altă soia, cu excepția cultivării.
- 11 La 30 octombrie 2012, Grupul științific pentru OMG a emis un aviz științific pentru soia MON 87705, constituind un raport, în conformitate cu articolul 6 alineatul (6) din Regulamentul nr. 1829/2003 și cu articolul 18 alineatul (6) din același regulament, aviz care, potrivit modului său de redactare, „va constitui o parte a avizului global al EFSA în sensul articolului 6 alineatul (5) și al articolului 18 alineatul (5) [din același regulament]”. Acest aviz a fost completat cu o declarație a Grupului științific pentru OMG din 17 decembrie 2013. În esență, Grupul științific pentru OMG a constatat că soia MON 87705 era la fel de sigură ca omologul său convențional în ceea ce privește efectele sale potențiale asupra sănătății umane și animale și asupra mediului în contextul utilizărilor prevăzute ale acesteia.
- 12 La 24 aprilie 2015, Comisia a adoptat Decizia de punere în aplicare (UE) 2015/696 de autorizare a introducerii pe piață a produselor care conțin, constau în sau sunt fabricate din soia modificată genetic MON 87705 (MON-87705-6), în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003 (JO 2015, L 112, p. 60). În considerentele (4)-(10) ale acestei decizii, Comisia a explicat, referindu-se la avizul științific menționat la punctul 11 de mai sus, astfel cum a fost completat, că EFSA a emis un „aviz favorabil”, în conformitate cu articolele 6 și 18 din Regulamentul nr. 1829/2003, că EFSA a concluzionat că soia MON 87705 era la fel de sigură ca omologul său convențional în contextul utilizărilor prevăzute ale acesteia, care acopereau toate utilizările pentru produse alimentare și furaje ale oricărei varietăți de soia convențională, cu excepția utilizării comerciale a uleiului de prăjit, și că EFSA a recomandat punerea în aplicare a unui plan de monitorizare ulterior introducerii pe piață, cu accent pe colectarea de date privind consumul pentru populația europeană.
- 13 În conformitate cu articolul 1 din Decizia 2015/696, Comisia a atribuit plantei soia MON 87705 un identificator unic. Prin articolul 2 din decizia menționată, Comisia a autorizat, în sensul articolului 4 alineatul (2) și al articolului 16 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1829/2003, produse alimentare și ingrediente alimentare care conțin, constau în sau sunt fabricate din soia MON 87705, hrană pentru animale care conține, constă în sau este fabricată din soiul de soia, precum și soia MON 87705 în produse care conțin sau constau în această soia destinate altor utilizări, cu excepția cultivării. De asemenea, articolele 3-5 din Decizia 2015/696 privesc etichetarea și monitorizarea produselor vizate.

Cu privire la cererea de reexaminare internă

- 14 Prin scrisoarea din 29 mai 2015, reclamanta și o altă asociație au solicitat Comisiei efectuarea unei reexaminări interne a Deciziilor 2015/686, 2015/696 și 2015/698 (denumite în continuare, împreună, „deciziile de autorizare”), în temeiul articolului 10 din Regulamentul (CE) nr. 1367/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 septembrie 2006 privind aplicarea, pentru instituțiile și pentru organismele comunitare, a dispozițiilor Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în domeniul mediului (JO 2006, L 264,

p. 13, Ediție specială, 15/vol. 17, p. 126). În cadrul cererii lor de reexaminare internă, reclamanta și cealaltă asociație au invocat în esență, în primul rând, faptul că EFSA nu a stabilit încă orientări cu privire la efectele asupra sănătății a plantei modificate genetic al cărei conținut nutrițional a fost modificat în mod semnificativ, în al doilea rând, că lipsa orientărilor a condus la o evaluare inadecvată și incoerentă a riscurilor nutriționale care nu îndeplinea condițiile legale, în al treilea rând, că lipsa orientărilor a condus la încălcarea dispozițiilor privind etichetarea, în al patrulea rând, că lipsa orientărilor a condus la propuneri inadecvate și incoerente cu privire la monitorizarea ulterioară comercializării, în al cincilea rând, că, pentru tipurile de soia MON 87705 și 305423, reziduurile erbicidelor nu au fost luate în considerare la examinarea efectelor asupra sănătății ale consumului de produse alimentare și de furaje modificate genetic și, în al șaselea rând, că, referitor la soia MON 87705, evaluarea efectelor adverse ale interferențelor asupra acidului ribonucleic era insuficientă.

- 15 Prin scrisoarea din 4 august 2015, Comisia a informat reclamanta că nu va fi în măsură să finalizeze reexaminarea într-un termen de 12 săptămâni și că, în consecință, aceasta va obține un răspuns în termen de 18 săptămâni, în conformitate cu articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1367/2006.
- 16 Printr-un e-mail din 1 octombrie 2015, un funcționar al Direcției Generale Sănătate și Siguranță Alimentară din cadrul Comisiei a indicat reclamantei că decizia privind cererea sa de reexaminare era „pregătită”, însă că aceasta mai trebuia să parcurgă circuitul administrativ pentru semnare.
- 17 Prin scrisoarea din 16 noiembrie 2015, cu referința Ares(2015) 5145741 (denumită în continuare „decizia atacată”), membrul Comisiei însărcinat cu sănătatea și cu siguranța alimentară a respins cererea de reexaminare, susținând că primele cinci obiecții și o parte a celei de a șasea obiecții, prezentate la punctul 14 de mai sus, nu intrau în domeniul de aplicare al articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006 și că partea rămasă a celei de a șasea obiecții, referitoare la evaluarea riscurilor pentru mediu, „nu justifica necesitatea modificării Deciziei 2015/696”. În această privință, membrul Comisiei însărcinat cu sănătatea și cu siguranța alimentară a apreciat în esență că aspectele legate de evaluarea sanitară a produselor alimentare sau a furajelor modificate genetic nu puteau fi examinate în cadrul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006, pentru motivul că aceste aspecte nu priveau evaluarea unor riscuri pentru mediu. În ceea ce privește partea din cuprinsul celei de a șasea obiecții referitoare la protecția mediului, membrul Comisiei însărcinat cu sănătatea și cu siguranța alimentară a considerat că argumentul era lipsit de temei și că nu justifica o reexaminare a deciziilor de autorizare. Mai concret, în primul rând, membrul Comisiei însărcinat cu sănătatea și cu siguranța alimentară a considerat că obiecțiile referitoare la orientările EFSA privind evaluarea sanitară și nutrițională a culturilor modificate genetic, cu conținut nutrițional modificat, erau clar legate de impactul asupra sănătății ca urmare a consumului de produse alimentare și animale. În al doilea rând, acesta a apreciat că era necesar în general să se efectueze o evaluare nutrițională în cadrul examinării impactului sanitar al consumului de produse alimentare și animale, iar nu în cadrul evaluării riscurilor de mediu legate de o potențială diseminare în mediu. În al treilea rând, a arătat că etichetarea privind compoziția produselor alimentare modificate genetic nu era legată de evaluarea riscurilor pentru mediu. În al patrulea rând, a susținut că monitorizarea ulterioară comercializării nu era legată de evaluarea riscurilor pentru mediu. În al cincilea rând, a apreciat că lipsa luării în considerare a efectelor asupra sănătății a reziduurilor de erbicid ingerate odată cu consumul de produse alimentare și de furaje modificate genetic avea legătură cu impactul asupra sănătății, iar nu asupra mediului. În al șaselea rând, a considerat că un studiu privind efectele adverse ale consumului de plante asupra sănătății umane sau animale care să demonstreze o interferență de acizi ribonucleici, la care s-a referit reclamanta, nu era legat de evaluarea riscurilor pentru mediu.

Procedura și concluziile părților

- 18 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 26 ianuarie 2016, reclamanta a formulat prezenta acțiune și a solicitat conexarea prezentei cauze cu cauza TestBioTech și alții/Comisia, înregistrată cu nr. T-177/13.

- 19 La 14 aprilie 2016, președintele Camerei a cincea a Tribunalului a decis să nu admită cererea de conexare a prezentei cauze cu cauza T-177/13, TestBioTech și alții/Comisia.
- 20 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 31 mai 2016, Monsanto Europe și Monsanto Company (denumite în continuare, împreună, „Monsanto”) au formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei.
- 21 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 9 iunie 2016, Pioneer Overseas și Pioneer Hi-Bred International, Inc. (denumite în continuare, împreună, „Pioneer”) au formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei.
- 22 Prin Ordonanța din 20 iulie 2016, președintele Camerei a cincea a Tribunalului a admis cererile de intervenție menționate formulate de Monsanto și de Pioneer.
- 23 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, în aplicarea articolului 27 alineatul (5) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a șaptea, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.
- 24 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul a decis deschiderea fazei orale a procedurii și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul de procedură, a adresat întrebări părților, invitându-le să răspundă în scris. Părțile au dat curs acestei măsuri de organizare a procedurii în termenul stabilit.
- 25 Prin înscrisurile depuse la grefa Tribunalului la 19 și, respectiv, la 23 decembrie 2016, Comisia și reclamanta au solicitat ascultarea pledoariilor lor, în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din Regulamentul de procedură. În ședința din 22 septembrie 2017, Tribunalul a constatat lipsa nejustificată a reclamantei, care a fost citată în mod corespunzător, iar ședința s-a desfășurat în lipsa acesteia, în conformitate cu articolul 108 alineatul (1) din Regulamentul de procedură. Pledoariile celorlalte părți și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în cadrul aceleiași ședințe.
- 26 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 22 septembrie 2017, reclamanta a solicitat Tribunalului redeschiderea fazei orale a procedurii în temeiul articolului 113 alineatul (2) din Regulamentul de procedură sau, în mod alternativ, să i se acorde posibilitatea de a prezenta în scris pledoariile pe care le-a prevăzut pentru ședință.
- 27 Întrucât niciuna dintre condițiile prevăzute la articolul 113 alineatul (2) din Regulamentul de procedură nu a fost îndeplinită în speță, Tribunalul a decis să nu redeschidă faza orală a procedurii.
- 28 Reclamanta solicită Tribunalului:
- pronunțarea asupra aspectului dacă, în primul rând, o cerere de reexaminare internă, formulată în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006, care se referă la o autorizație adoptată în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003, ar trebui să fie limitată la „evaluarea riscurilor pentru mediu” potrivit Directivei 2001/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 martie 2001 privind diseminarea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic și de abrogare a Directivei 90/220/CEE a Consiliului (JO 2001, L 106, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 7, p. 75), în al doilea rând, dacă acțiunile formulate în temeiul articolului 12 din Regulamentul nr. 1367/2006 trebuie limitate la examinarea de către o instituție a Uniunii Europene a „evaluării riscurilor pentru mediu” efectuate în conformitate cu Directiva 2001/18 și, în al treilea rând, care este gradul de control pe care Tribunalul trebuie să îl exercite în cadrul unor acțiuni formulate în temeiul articolului 12 din Regulamentul nr. 1367/2006;
  - declararea admisibilității și temeiniciei acțiunii;

- anularea deciziei atacate;
  - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 29 În urma întrebării scrise a Tribunalului cu privire la admisibilitatea capătului de cerere privind cererea de pronunțare aspra întrebărilor prezentate la punctul 28 prima liniuță de mai sus, reclamanta a declarat, în răspunsul său scris, că nu era necesară pronunțarea asupra acestuia. Prin urmare, este necesar să se considere că reclamanta și-a retras primul capăt de cerere.
- 30 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
  - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.
- 31 Monsanto solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
  - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.
- 32 Pioneer solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii;
  - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 33 Înainte de a examina fondul prezentei cauze, trebuie arătat că, în înscrisul depus la grefa Tribunalului la 22 septembrie 2017, în vederea redeschiderii fazei orale a procedurii (a se vedea punctul 26 de mai sus), reclamanta a solicitat să i se acorde posibilitatea de a prezenta în scris pledoariile pe care le-a prevăzut pentru ședință. În această privință, este suficient să se constate că regulamentul de procedură nu prevede un asemenea act de procedură.
- 34 Cu privire la fondul prezentei cauze, în susținerea acțiunii formulate, reclamanta invocă două motive. Prin intermediul primului motiv, reclamanta susține că cererea sa de reexaminare internă intră, în integralitate, în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1367/2006. Potrivit acesteia, Comisia a încălcat articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1367/2006 coroborat cu articolul 2 alineatul (1) literele (f) și (g) din același regulament și cu considerentele (11) și (18)-(21) ale regulamentului menționat, apreciind că cererea de reexaminare internă era în mare parte legată de aspecte care nu intrau în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1367/2006. Prin intermediul celui de al doilea motiv, reclamanta invocă nelegalitatea deciziei atacate în măsura în care Comisia nu ar fi adoptat-o în termenele prescrise la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1367/2006.
- 35 Mai întâi, trebuie analizat primul motiv. În această privință, reclamanta susține în esență că cererea de reexaminare internă este legată de aspecte care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1367/2006. Ea apreciază că actele administrative adoptate în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003, precum deciziile de autorizare, constituie acte adoptate în temeiul dreptului mediului, în sensul articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1367/2006. Atunci când o organizație neguvernamentală solicită o reexaminare internă sau își exercită dreptul la o cale de atac, ea nu ar fi obligată să limiteze motivele pe care le invocă la elementele actului care privesc „evaluarea riscurilor pentru mediu”. Potrivit reclamantei, impactul organismelor modificate genetic asupra stării sănătății

umane este o chestiune de sănătate legată de starea mediului. În plus, faptul că Regulamentul nr. 1829/2003 a fost adoptat în temeiul articolului 168 alineatul (4) TFUE privind sănătatea publică nu ar avea niciun efect asupra chestiunii dacă deciziile de autorizare sunt acte adoptate în temeiul dreptului mediului în sensul articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1367/2006. De asemenea, reclamanta susține că elementele evaluării globale a tipurilor de soia în discuție în prezenta cauză și elementele de probă aferente nu sunt dissociabile. În consecință, „fragmentarea” efectuată de Comisia cu privire la diferitele părți ale autorizației de introducere pe piață a unui organism modificat genetic în elemente de mediu, pe de o parte, și în elemente care nu țin de mediu, pe de altă parte, ar fi lipsită de temeii.

- 36 Comisia, susținută de Monsanto și de Pioneer, consideră în esență că sfera dreptului la reexaminare prevăzut la articolul 10 din Regulamentul nr. 1367/2006 este limitată la chestiuni care țin de dreptul mediului în sensul regulamentului menționat. Potrivit Comisiei, simplul fapt că deciziile de autorizare au fost acordate în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003 nu dă automat dreptul la o reexaminare a tuturor aspectelor acestor decizii în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006. În schimb, dreptul de a introduce o cerere de reexaminare ar exista doar în ceea ce privește aspectele care țin de dreptul mediului, astfel cum au fost definite la articolul 2 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 1367/2006. În acest context, Comisia consideră că preocupările de mediu și preocupările de sănătate publică sunt distincte pe planurile conceptual și juridic și că aspectele referitoare la sănătatea publică ale cererii de reexaminare a reclamantei nu intră sub incidența articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006. Mai concret, Comisia susține, mai întâi, că o mare parte a argumentelor invocate în cererea de reexaminare în discuție privesc „siguranța alimentară”, în continuare, că dispozițiile legale pe care este întemeiată cererea de reexaminare au legătură în mod evident cu aspecte privind sănătatea publică, iar nu cu protecția mediului și, în sfârșit, că argumentele formulate de reclamantă cu privire la valoarea nutrițională, la etichetare și la siguranța produselor modificate genetic prezente în produsele alimentare și în furaje sunt considerate legate de siguranța produselor, iar nu de starea mediului în general.
- 37 În speță, părțile sunt în dezacord cu privire la aspectul dacă Comisia a respins în mod întemeiat ca inadmisibilă o mare parte a cererii de reexaminare internă a cererilor de autorizare, formulată în special de reclamantă, în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006, pentru motivul că majoritatea obiectivelor invocate în această cerere nu intrau sub incidența dreptului mediului.

Cu privire la sfera reexaminării interne în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006

- 38 Potrivit articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1367/2006, o organizație neguvernamentală care îndeplinește criteriile stabilite la articolul 11 din același regulament este îndreptățită să introducă o cerere de reexaminare internă la instituția sau la organismul Uniunii care adoptă un act administrativ în temeiul dreptului mediului.
- 39 Articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1367/2006 prevede că o organizație neguvernamentală care a introdus cererea de reexaminare internă în temeiul articolului 10 din regulamentul menționat poate sesiza instanța Uniunii în conformitate cu dispozițiile relevante ale Tratatului FUE.
- 40 Articolul 2 alineatul (1) litera (g) din Regulamentul nr. 1367/2006 definește noțiunea „act administrativ” în sensul regulamentului menționat ca fiind orice măsură cu caracter individual în temeiul dreptului mediului adoptată de o instituție sau de un organism al Uniunii și care este obligatorie din punct de vedere legal și are efecte externe.
- 41 Articolul 2 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 1367/2006 prevede că, în sensul acestui regulament, dreptul mediului înseamnă orice dispoziție legislativă a Uniunii care, indiferent de baza sa legală, contribuie la realizarea obiectivelor politicii Uniunii în domeniul mediului, astfel cum au fost

prevăzute de tratat: conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului, protecția sănătății persoanelor, utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale și promovarea, pe plan internațional, a măsurilor de abordare a problemelor regionale sau globale de mediu.

- 42 În această privință, pe de o parte, trebuie constatat că articolul 2 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 1367/2006 prevede că aspectul dacă un act a fost adoptat în temeiul dreptului mediului nu depinde de temeiul juridic pe baza căruia a fost adoptată dispoziția legală respectivă.
- 43 Pe de altă parte, articolul 2 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 1367/2006 prevede că noțiunea „dreptul mediului”, în sensul regulamentului menționat, acoperă orice dispoziție legislativă a Uniunii care contribuie la realizarea obiectivelor politicii Uniunii în domeniul mediului. În acest context, el enumeră, în esență, obiectivele Uniunii în domeniul mediului, astfel cum sunt prevăzute la articolul 191 alineatul (1) TFUE: conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului, ocrotirea sănătății persoanelor, utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale și promovarea pe plan internațional a unor măsuri destinate să contracareze problemele de mediu la scară regională sau mondială.
- 44 Rezultă din textul articolului 2 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 1367/2006 că, trimitând la obiectivele enumerate la articolul 191 alineatul (1) TFUE, legiuitorul Uniunii a intenționat să dea noțiunii „dreptul mediului”, prevăzută de Regulamentul nr. 1367/2006, o semnificație largă, care nu se limitează la aspecte legate de protecția mediului natural în sens strict.
- 45 Această constatare este, de altfel, confirmată la articolul 192 alineatul (2) TFUE, potrivit căruia dreptul mediului, astfel cum este menționat în titlul XX din TFUE, poate cuprinde și dispoziții în special de natură fiscală, măsuri privind amenajarea teritoriului, administrarea cantitativă a resurselor de apă sau care au legătură directă sau indirectă cu disponibilitatea resurselor menționate, exploatarea solurilor, precum și măsuri care aduc atingere în mod semnificativ opțiunii unui stat membru între diferite surse de energie și structura generală a alimentării sale cu energie. O interpretare restrânsă a noțiunii „dreptul mediului” ar avea consecința că asemenea dispoziții și măsuri nu ar ține, în mare parte, de acest domeniu.
- 46 De asemenea, este necesar să se arate că articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1367/2006 prevede că actele administrative și omisiunile administrative nu includ măsurile luate de o instituție sau de un organism al Uniunii sau omisiunile acestora, în calitate de organism de control administrativ, în special în temeiul articolelor 101, 102, 106, 107, 228, 258, 260 și 325 TFUE privind norme în materia concurenței, procedura de constatare a încălcării dispozițiilor, procedura Ombudsmanului European și procedura Oficiului European de Luptă Antifraudă. Faptul că legiuitorul a considerat necesar să includă asemenea excepții indică de asemenea că noțiunea „dreptul mediului”, menționată de Regulamentul nr. 1367/2006, trebuie interpretată în principiu într-un mod foarte extins.
- 47 În ceea ce privește aspectul dacă, în cadrul reexaminării sale interne, Comisia nu era obligată să examineze decât aspecte care țineau de dreptul mediului, este necesar să se constate că articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1367/2006 prevede că o organizație neguvernamentală care îndeplinește criteriile stabilite la articolul 11 din același regulament poate introduce o cerere de reexaminare internă privind un act administrativ adoptat în temeiul dreptului mediului. Textul acestei dispoziții nu prevede nicio limitare a sferei reexaminării interne la aspecte legate de mediu.
- 48 Cu toate acestea, în considerentul (18) al Regulamentului nr. 1367/2006, legiuitorul a precizat că, la fel ca articolul 9 alineatul (3) din Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu, semnată la Aarhus la 25 iunie 1998 (JO 2005, L 124, p. 1) și în conformitate cu dispozițiile Tratatului FUE, regulamentul menționat urmărește să permită accesul la proceduri de recurs pentru a contesta actele care contravin dispozițiilor legislației

privind mediul. De asemenea, din titlul Regulamentului nr. 1367/2006, precum și din considerentul (5) al regulamentului menționat rezultă că Regulamentul nr. 1367/2006 nu privește decât accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în domeniul mediului.

- 49 Este necesar, așadar, să se interpreteze conținutul obligației de a efectua o reexaminare internă în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006 astfel încât Comisia să nu fie obligată să examineze o cerere de reexaminare internă decât în măsura în care solicitantul reexaminării a susținut că actul administrativ în discuție contravenea dispozițiilor legislației privind mediul în sensul Regulamentului nr. 1367/2006.
- 50 În lumina acestor considerații trebuie analizat, pe de o parte, dacă deciziile de autorizare erau acte adoptate în temeiul dreptului mediului în sensul Regulamentului nr. 1367/2006 și, pe de altă parte, dacă argumentele invocate de reclamantă în cadrul cererii sale de reexaminare țineau de acest domeniu.

Cu privire la Regulamentul nr. 1829/2003

- 51 Cererea de reexaminare internă prezentată de reclamantă se referea la reexaminarea internă a deciziilor de autorizare, adoptate de Comisie în temeiul articolului 7 alineatul (3) și al articolului 19 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1829/2003.
- 52 Regulamentul nr. 1829/2003 menționează, printre temeiurile sale legale, articolele 37 și 95 CE, precum și articolul 152 alineatul (4) litera (b) CE, dispoziții care corespund, în cadrul prezentei cauze, articolelor 43 și 114 TFUE și articolului 168 alineatul (4) litera (b) TFUE și care privesc domeniile agriculturii, apropierii legislațiilor și sănătății publice.
- 53 Potrivit articolului 1 litera (a) din Regulamentul nr. 1829/2003, obiectul prezentului regulament, cu respectarea principiilor generale enunțate de Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și cerințelor generale ale legislației în domeniul alimentar, de instituire a EFSA și de stabilire a procedurilor referitoare la siguranța produselor alimentare (JO 2002, L 31, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 8, p. 68), este de a asigura baza necesară pentru un nivel înalt de protecție a vieții și a sănătății umane, a sănătății și a bunăstării animale, a intereselor ecologice și ale consumatorilor în raport cu produsele alimentare și cu furajele modificate genetic, asigurând în același timp funcționarea eficientă a pieței interne.
- 54 Pe de altă parte, considerentul (1) al Regulamentului nr. 1829/2003 prevede că libera circulație a produselor alimentare și a furajelor sigure și sănătoase este un aspect esențial al pieței interne și contribuie în mod considerabil la sănătatea și la bunăstarea cetățenilor, precum și la interesele economice și sociale ale acestora. Considerentele (2) și (43) ale Regulamentului nr. 1829/2003 enunță că trebuie să se asigure un nivel înalt de protecție a vieții și a sănătății umane, a sănătății și a bunăstării animale, a intereselor ecologice și ale consumatorilor privind produsele alimentare și furajele modificate genetic în cadrul punerii în aplicare a politicilor Uniunii. Potrivit considerentului (3) al Regulamentului nr. 1829/2003, în vederea protejării sănătății umane și animale, produsele alimentare și furajele modificate genetic trebuie să facă obiectul unei evaluări din punctul de vedere al siguranței, înainte de a fi introduse pe piață în interiorul Uniunii.
- 55 Articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1829/2003 impune o autorizație în vederea introducerii pe piață a unui organism modificat genetic destinat utilizării ca produs alimentar sau a unui produs alimentar modificat genetic. Potrivit articolului 4 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1829/2003, o asemenea autorizație nu va fi acordată dacă nu se demonstrează, în mod corespunzător și suficient, că organismul modificat genetic respectiv sau produsul alimentar respectiv îndeplinește cerințele articolului 4 alineatul (1) din același regulament.

- 56 Articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1829/2003 enumeră în mod cumulativ condițiile care trebuie îndeplinite în această privință. În special, produsele alimentare respective nu trebuie:
- „(a) să aibă efecte adverse asupra sănătății umane, sănătății animale sau mediului;
  - (b) să inducă în eroare consumatorii;
  - (c) să fie diferite de produsele alimentare pe care urmează să le înlocuiască într-o măsură în care consumul lor normal ar fi dezavantajos din punct de vedere nutritiv pentru consumatori.”
- 57 De asemenea, articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1829/2003 impune o autorizație pentru a introduce pe piață, pentru a utiliza sau pentru a prelucra un furaj modificat genetic. Potrivit articolului 16 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1829/2003, o asemenea autorizație nu va fi acordată dacă nu se demonstrează în mod corespunzător și suficient că produsul respectiv îndeplinește cerințele articolului 16 alineatul (1) din același regulament.
- 58 Articolul 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1829/2003 enumeră în mod cumulativ condițiile care trebuie îndeplinite în această privință. În special, furajele respective nu trebuie:
- „(a) să aibă efecte adverse asupra sănătății umane, sănătății animale sau mediului;
  - (b) să inducă utilizatorii în eroare;
  - (c) să fie nocive pentru consumatori sau să îi inducă în eroare prin faptul că afectează caracteristicile distincte ale produselor de origine animală;
  - (d) să fie diferite de furajele pe care urmează să le înlocuiască într-o măsură în care consumul normal de astfel de furaje ar fi dezavantajos din punct de vedere nutritiv pentru animale sau oameni.”
- 59 De asemenea, considerentul (9) al Regulamentului nr. 1829/2003 prevede că procedura de autorizare a produselor alimentare și a furajelor modificate genetic trebuie să utilizeze cadrul pentru evaluarea riscurilor în ceea ce privește siguranța produselor alimentare stabilit de Regulamentul nr. 178/2002 și că introducerea pe piață a produselor alimentare și a furajelor modificate genetic trebuie autorizată numai după o evaluare științifică, la cel mai înalt nivel posibil, privind orice riscuri pe care le prezintă pentru sănătatea umană și animală și, după caz, pentru mediu.
- 60 În urma primirii unui aviz din partea EFSA, Comisia adoptă, în conformitate cu dispozițiile prevăzute la articolele 7 și 19 din Regulamentul nr. 1829/2003, o decizie finală privind cererea de autorizare. În acest context, ea este obligată să țină seama de avizul EFSA, de orice dispoziții relevante de drept al Uniunii și de alți factori legitimi relevanți în problema luată în considerare.

Cu privire la stabilirea măsurii în care deciziile de autorizare sunt susceptibile să facă obiectul unei reexaminări în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006

- 61 În primul rând, în ceea ce privește aspectul dacă deciziile de autorizare erau acte adoptate în temeiul dreptului mediului în sensul Regulamentului nr. 1367/2006, este necesar să se constate, pe de o parte, că din considerentele și din dispozițiile amintite la punctele 53, 54, 56, 58 și 59 de mai sus reiese că o decizie de autorizare precum cele care fac obiectul cererii de reexaminare interne formulate de reclamantă este un act care intră, între altele, sub incidența protecției mediului. Pe de altă parte, că articolele 4, 7, 16 și 19 din Regulamentul nr. 1829/2003 au ca obiectiv reglementarea intervențiilor umane care afectează mediul ca urmare a prezenței unor organisme modificate genetic care pot avea

consecințe pentru sănătatea umană și animală. Trebuie constatat, așadar, că deciziile de autorizare constituie fără nicio îndoială posibilă acte adoptate în temeiul dreptului mediului în sensul articolului 2 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 1367/2006.

- 62 În al doilea rând, în ceea ce privește aspectul dacă argumentele invocate de reclamantă în cadrul cererii sale de reexaminare internă intrau în domeniul de aplicare al dreptului mediului în sensul Regulamentului nr. 1367/2006, din constatarea efectuată la punctul 49 de mai sus rezultă că, desigur, Comisia nu era obligată în speță să examineze cererea de reexaminare formulată de reclamantă decât în măsura în care aceasta a susținut că deciziile de autorizare contraveneau dispozițiilor legislației privind mediul în sensul Regulamentului nr. 1367/2006.
- 63 Trebuie constatat însă că sfera noțiunii „dreptul mediului” nu este atât de restrânsă cum susține Comisia în decizia atacată. Astfel, simplul fapt că Regulamentul nr. 1829/2003 efectuează, potrivit Comisiei, o distincție între evaluarea siguranței produselor alimentare și a furajelor respective și evaluarea riscurilor pentru mediu, inclusiv riscurile sanitare legate de prezența lor în mediu, nu poate repune în discuție constatarea potrivit căreia obiecțiile formulate în cererea de reexaminare respinse de Comisie în decizia atacată, pentru motivul că nu ar intra sub incidența dreptului mediului, intră efectiv în domeniul de aplicare al articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006.
- 64 În această privință, Comisia susține în mod întemeiat că Regulamentul nr. 1829/2003 se raportează la sănătatea publică din punctul de vedere al siguranței produselor alimentare, însă că înglobează și eventualul impact asupra mediului al produselor modificate genetic utilizate în produse alimentare și în furaje. De asemenea, Comisia admite că deciziile care privesc dreptul de a cultiva organisme modificate genetic în statele membre sunt, prin definiție, susceptibile să fie mai legate de mediu și că autorizațiile care privesc dreptul de a utiliza produse modificate genetic importate ca produse alimentare și furaje pot avea de asemenea un impact asupra mediului în funcție, de exemplu, de modul în care sunt manipulate sau în caz de diseminare în mediu în timpul manipulării lor. Totuși, potrivit Comisiei, argumentele formulate de reclamantă în legătură cu valoarea nutrițională, cu etichetarea și cu siguranța produselor modificate genetic, prezente în produse alimentare și în furaje, pe care aceasta le-a considerat inadmisibile în decizia atacată, sunt legate de siguranța produselor, iar nu de starea mediului.
- 65 Or, potrivit raționamentului Comisiei, impactul organismelor modificate genetic asupra sănătății publice și a protecției animalelor, precum impactul potențial asupra valorii nutriționale, ar intra sub incidența dreptului mediului în ipoteza în care cultivarea ar fi avut loc în cadrul Uniunii. În schimb, dacă cultivarea a avut loc în afara Uniunii, aceste consecințe nu ar intra sub incidența dreptului mediului. Efectuarea unei asemenea distincții este artificială și ar risca lipsirea articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006 de efectul său util.
- 66 Mai întâi, articolul 4 alineatul (1) litera (a) și articolul 16 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1829/2003 prevăd că produsele alimentare și furajele în discuție nu trebuie introduse pe piața Uniunii dacă au efecte adverse, în special asupra mediului. În această privință, trebuie arătat că aceste dispoziții nu se limitează, potrivit modului lor de redactare, doar la protecția mediului natural în Uniune. În consecință, evaluarea riscurilor ca urmare a diseminării potențiale a organismelor modificate genetic în mediul natural în Uniune nu este decât un aspect particular al examinării riscurilor pentru mediu în cadrul unei proceduri de autorizare potrivit Regulamentului nr. 1829/2003.
- 67 În al doilea rând, în mod evident, înainte de a putea transforma organisme modificate genetic în produs alimentar sau în furaj, este necesar ca acestea să fie cultivate. Trebuie arătat că, în timpul acestei cultivări, organismele modificate genetic fac parte, în principiu, din mediul natural și constituie, așadar, în mod normal un element al mediului. Această constatare este, de altfel, confirmată și la articolul 2 alineatul (1) litera (d) punctul (i) din Regulamentul nr. 1367/2006, care definește expresia „informații privind mediul” în sensul regulamentului respectiv și care enumeră organismele modificate genetic ca fiind unul dintre elementele care compun mediul. Astfel, dat fiind

că organismele modificate genetic constituie în mod regulat un element de mediu, din articolul 2 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 1367/2006 rezultă că dispozițiile care au ca obiectiv reglementarea consecințelor organismelor modificate genetic asupra sănătății umane sau animale intră de asemenea sub incidența dreptului mediului (a se vedea punctul 43 de mai sus).

- 68 În sfârșit, din dispozițiile prezentate la punctele 53, 54, 56, 58 și 59 de mai sus reiese că o decizie de autorizare precum cele care fac obiectul cererii de reexaminare internă a reclamantei este un act care ține de domeniul protecției sănătății și a bunăstării animalelor. Or, este necesar să se constate că animalele care ingerează alimentele prevăzute de deciziile de autorizare trebuie considerate ele însele, în condiții normale sau realiste de utilizare a alimentelor în cauză, corespunzătoare celor pentru care au fost acordate deciziile de autorizare (a se vedea prin analogie Hotărârea din 23 noiembrie 2016, Comisia/Stichting Greenpeace Nederland și PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, punctul 79), ca reprezentând un element al mediului ca urmare a faptului că nu se poate exclude că vor interacționa cu mediul sau că vor face parte din acesta. Prin urmare, legislația privind protecția acestor animale, precum capitolele I, III și IV din Regulamentul nr. 1829/2003, face parte din plin din dreptul mediului, menționat la articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1367/2006. O altă concluzie nu ar fi posibilă decât în ipoteza în care s-ar putea exclude efectiv ca un animal hrănit cu furajele respective să poată fi în contact cu populația și cu mediul, fie prin prezența sa, fie prin excrețiile sale, fie prin reziduurile sale, ca urmare a izolării sale complete, fapt care nu a fost demonstrat de Comisie în speță.
- 69 Rezultă că dreptul mediului, în sensul Regulamentului nr. 1367/2006, acoperă, în speță, orice dispoziție legislativă a Uniunii privind reglementarea organismelor modificate genetic care are drept obiectiv gestionarea unui risc pentru sănătatea umană sau animală, care își află originea în aceste organisme modificate genetic sau în acești factori de mediu susceptibili de repercusiuni asupra organismelor respective în timpul cultivării lor sau al creșterii lor în mediul natural. Această constatare se aplică fără distincție situațiilor în care organismele modificate genetic nu au fost cultivate în cadrul Uniunii.
- 70 În speță, în decizia atacată, Comisia explică faptul că obiectiile invocate în cererea de reexaminare, prezentate la punctul 14 de mai sus, se referă la efectele consumului de organisme modificate genetic asupra sănătății. Prin urmare, ele nu ar putea fi examinate în cadrul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006. Mai concret, Comisia susține, mai întâi, că deciziile de autorizare permit importul tipurilor de soia în cauză pentru utilizări în cadrul produselor alimentare și al furajelor, însă exclud utilizarea acestora în vederea cultivării. Potrivit Comisiei, este necesar să se distingă între evaluarea siguranței, care privește în special toxicitatea, caracterul alergen, precum și nutriția, și evaluarea riscurilor pentru mediu. În continuare, Comisia arată că argumentele invocate de reclamantă în cererea de reexaminare, care privesc lipsa unor orientări provenind de la EFSA cu privire la siguranța, precum și la analiza nutrițională a plantei modificate genetic, țin de efectele consumului de produse alimentare și de furaje modificate genetic asupra sănătății. Comisia adaugă că analiza nutrițională este una dintre „zonele de risc” care este luată în considerare în examinarea efectelor asupra sănătății care rezultă din consumul de produse alimentare și de furaje modificate genetic, însă că nu face parte din evaluarea riscurilor pentru mediu ca urmare a unei diseminări potențiale în mediu. De asemenea, Comisia apreciază că etichetarea produselor alimentare în discuție privește caracteristicile produselor alimentare respective care sunt livrate consumatorilor finali pentru a fi consumate și că această etichetare nu are legătură cu evaluarea riscurilor pentru mediu. În sfârșit, Comisia susține că celelalte trei argumente ale reclamantei, și anume lipsa monitorizării ulterioare introducerii pe piață, lipsa examinării reziduurilor de erbicide în produsele alimentare și în furajele respective și relevanța unui studiu privind efectele adverse ale consumului de plante care implică o interferență de acizi ribonucleici asupra sănătății umane sau animale, nu au legătură cu evaluarea riscurilor pentru mediu. În consecință, aceste argumente nu ar putea fi examinate în cadrul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006 (a se vedea punctul 17 de mai sus).

- 71 În ceea ce privește considerațiile prezentate în decizia atacată, potrivit cărora, pe de o parte, argumentele reclamantei privind lipsa unor orientări provenind de la EFSA în ceea ce privește efectele asupra siguranței și asupra sănătății ale plantei modificate genetic al cărei conținut nutrițional a fost modificat țin de efectele consumului de produse alimentare și de furaje modificate genetic asupra sănătății și potrivit cărora, pe de altă parte, analiza nutrițională nu făcea parte din evaluarea riscurilor pentru mediu cu privire la diseminarea potențială în mediu, trebuie să se constate că deciziile de autorizare puneau în aplicare dispozițiile Regulamentului nr. 1829/2003 care contribuiau la realizarea în special a protecției sănătății umane și animale în Uniune și că riscul identificat cu privire la sănătatea umană și animală, și anume modificările eventuale ale conținutului nutrițional, își afla originea în organismele modificate genetic în discuție. În conformitate cu cele constatate la punctul 69 de mai sus, rezultă că obiecțiile pe care Comisia le-a respins prin argumentele menționate mai sus intră din plin sub incidența dreptului mediului în sensul Regulamentului nr. 1367/2006.
- 72 În ceea ce privește argumentul invocat în decizia atacată, potrivit căruia obiecțiile reclamantei cu privire la lipsa examinării reziduurilor de erbicide în produsele alimentare și în furajele respective, precum și relevanța unui studiu privind sănătatea umană și animală nu ar avea legătură cu evaluarea riscurilor pentru mediu, este necesar să se constate că aceste obiecțiuni susțin încălcarea dispozițiilor Regulamentului nr. 1829/2003, al cărui obiectiv privește protecția sănătății umane și animale în Uniune împotriva riscurilor care își află originea în organismele modificate genetic respective. În conformitate cu constatarea efectuată la punctul 69 de mai sus, rezultă că obiecțiunile pe care Comisia le-a respins prin aceste argumente intră de asemenea sub incidența dreptului mediului în sensul Regulamentului nr. 1367/2006.
- 73 În ceea ce privește afirmațiile din decizia atacată potrivit cărora argumentele invocate în cadrul cererii de reexaminare privind etichetarea nu au legătură cu evaluarea riscurilor pentru mediu, este necesar să se constate că, potrivit considerentelor (20) și (22) ale Regulamentului nr. 1829/2003, cerințele pentru etichetarea furajelor modificate genetic au drept obiectiv furnizarea către utilizatorii finali, în special crescătorii de animale, de informații corecte privind compoziția și proprietățile furajelor, oferindu-le astfel posibilitatea de a face alegeri în mod informat. Astfel, etichetele trebuie să ofere informații asupra oricăror caracteristici sau proprietăți prin care produsul alimentar sau furajul se deosebește de produsele convenționale echivalente în ceea ce privește în special compoziția, valoarea nutritivă sau efectele nutritive, utilizarea preconizată a produsului alimentar sau a furajului în cauză și consecințele asupra sănătății anumitor categorii de populație. Rezultă că, în speță, etichetarea adecvată a produselor alimentare și a furajelor modificate genetic constituie un element accesoriu, indispensabil pentru buna punere în aplicare a rezultatelor evaluării privind, în special, sănătatea umană și animală. Revenea, așadar, Comisiei sarcina de a examina, în aplicarea articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006, obiecțiunea reclamantei privind etichetarea referitoare la compoziția produselor alimentare și a furajelor respective.
- 74 În ceea ce privește constatarea efectuată de Comisie în decizia atacată, potrivit căreia pretinsa lipsă a monitorizării ulterioare introducerii pe piață nu are legătură cu evaluarea riscurilor pentru mediu, este suficient să se amintească faptul că prima teză a considerentului (35) al Regulamentului nr. 1829/2003 arată că, după caz și pe baza concluziilor evaluării riscurilor, este necesar să se introducă cerințe de monitorizare după introducerea pe piață cu privire la utilizarea produselor alimentare modificate genetic destinate consumului uman și pentru utilizarea furajelor modificate genetic destinate animalelor. Trebuie constatat de asemenea că un plan de monitorizare are drept scop în special să vegheze ca niciun risc pentru sănătatea oamenilor sau a animalelor provenind de la produsele alimentare și de la furajele respective să nu se materializeze ulterior autorizării introducerii lor pe piață sau ca efectele adverse care rezultă să rămână limitate. Monitorizarea ulterioară introducerii pe piață a produselor autorizate este, așadar, o măsură complementară autorizării introducerii pe piață.

- 75 În această privință, Comisia arată în mod întemeiat, în decizia atacată, că cerințele monitorizării ulterioare introducerii pe piață au ca obiectiv colectarea de date privind consumul de produse alimentare modificate genetic. În plus, trebuie adăugat că această monitorizare vizează de asemenea consumul de furaje pentru animale care fac parte ele însele din mediu.
- 76 Rezultă că preocupările privind sănătatea umană și animală, formulate în legătură cu lipsa unei monitorizări adecvate în speță, intră de asemenea în domeniul de aplicare al articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006.
- 77 În consecință, Comisia a concluzionat în mod eronat în decizia atacată că argumentele menționate la punctul 70 de mai sus nu erau susceptibile de a fi examinate în cadrul articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006. Această constatare nu este repusă în discuție de argumentele invocate de Comisie și de interveniente.
- 78 În primul rând, referitor la argumentul Comisiei potrivit căruia cererea de reexaminare avea ca axă principală, în ceea ce privește aspectele pe care aceasta le-a considerat inadmisibile, siguranța organismelor modificate genetic în discuție pentru utilizarea în cadrul produselor alimentare sau al furajelor, este suficient să se constate că Regulamentul nr. 1367/2006 nu prevede că o cerere de reexaminare ar trebui să aibă drept axă principală o problemă care ține de dreptul mediului (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 23 noiembrie 2016, Comisia/Stichting Greenpeace Nederland și PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, punctele 77 și 78). Astfel cum s-a constatat la punctele 49 și 62 de mai sus, în cadrul unei reexaminări interne, Comisia este obligată să examineze orice argument prin care solicitantul reexaminării a susținut că actul administrativ în cauză contravenea dispozițiilor legislației privind mediul în sensul Regulamentului nr. 1367/2006, fără a fi necesar ca o problemă de dreptul mediului să constituie principalul obiectiv juridic al argumentului examinat.
- 79 În al doilea rând, astfel cum s-a arătat la punctele 63-69 de mai sus, este necesar să se respingă argumentul Comisiei potrivit căruia faptul că Regulamentul nr. 1829/2003 operează o distincție între evaluarea siguranței produselor alimentare și a furajelor respective și evaluarea riscurilor pentru mediu este pertinent pentru a examina dacă o cerere de reexaminare intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 1367/2006.
- 80 În măsura în care Comisia invocă în acest context faptul că considerentul (33) al Regulamentului nr. 1829/2003 face distincție între evaluarea riscurilor pentru mediu și evaluarea siguranței, trebuie arătat că respectivul considerent prevede că, atunci când o cerere de autorizare în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003 se referă la produse care conțin sau constau în organisme modificate genetic, solicitantul poate alege fie să prezinte o autorizație pentru diseminarea deliberată în mediu, obținută deja în temeiul părții C din Directiva 2001/18, fie să solicite, în cadrul procedurii de autorizare în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003, ca evaluarea riscurilor pentru mediu să fie efectuată în același timp cu evaluarea siguranței. Din această constatare reiese că o evaluare a efectelor unei diseminări deliberate în mediu poate fi efectuată în cadrul unei proceduri în temeiul Directivei 2001/18 sau, alternativ, în cadrul unei proceduri în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003. Cu toate acestea, deși considerentul (33) al Regulamentului nr. 1829/2003 se referă la condițiile în care o evaluare a efectelor unei diseminări deliberate în mediu poate fi efectuată în cadrul unei proceduri în temeiul Regulamentului nr. 1829/2003, acesta nu are niciun efect asupra aspectului dacă obiecțiunile formulate în cadrul unei cereri de reexaminare internă în temeiul Regulamentului nr. 1367/2006 intră sub incidența dreptului mediului în temeiul acestui regulament.
- 81 De asemenea, este necesar să se respingă și argumentul Comisiei potrivit căruia din articolele 5 și 17 din Regulamentul nr. 1829/2003 reiese că, deși toate produsele care intră sub incidența acestui regulament trebuie să facă obiectul unei evaluări privind siguranța lor, numai organismele modificate genetic sau produsele alimentare și furajele care conțin sau constau în organisme modificate genetic sunt supuse unei evaluări a riscurilor pentru mediu, în timp ce produsele alimentare și furajele

fabricate din organisme modificate genetic nu sunt supuse unei asemenea evaluări. Astfel, trebuie amintit că este necesar ca cerințele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1829/2003 și la articolul 16 alineatul (1) din același regulament (a se vedea punctele 56 și 58 de mai sus) să fie îndeplinite pentru a autoriza introducerea pe piață. Cu toate acestea, din modul de redactare a articolelor 5 și 17 din Regulamentul nr. 1829/2003 rezultă că acestea se referă numai la procedura de prezentare a unei cereri de autorizare și la formalitățile aferente acesteia. Aceste articole nu se referă, prin urmare, la condițiile sau la conținutul examinării pe fond a cererii de autorizare.

- 82 În măsura în care Comisia susține că, în cadrul articolului 2 alineatul (1) litera (d) punctul (i) din Regulamentul nr. 1367/2006 privind definiția expresiei „informații privind mediul”, trimiterea la organismele modificate genetic se înscrie în contextul diversității biologice, care se referă tocmai la o situație în care problemele de sănătate publică pot fi considerate un indicator privind starea anumitor elemente ale mediului, este necesar să se constate că această dispoziție se referă la organismele modificate genetic ca elemente de mediu. Acest fapt confirmă constatarea de la punctul 67 de mai sus potrivit căreia organismele modificate genetic constituie elemente de mediu. În orice caz, chiar presupunând că interpretarea Comisiei este corectă, trebuie arătat că articolul 2 alineatul (1) litera (d) punctul (i) din Regulamentul nr. 1367/2006 nu conține decât o enumerare neexhaustivă a anumitor elemente tipice de mediu, însă nu exclude faptul că organismele modificate genetic pot constitui elemente ale mediului.
- 83 În al treilea rând, Comisia, susținută de Monsanto, arată că considerațiile legate de sănătatea publică pot fi efectul și consecința protecției mediului, însă că trimiterile la sănătatea publică făcute în cadrul dispozițiilor referitoare la mediu nu au scopul de a include integral domeniul sănătății publice în domeniul dreptului mediului. Potrivit Comisiei, elementele cererii de reexaminare în discuție nu constituie nici un indicator și nici nu au legătură cu starea elementelor de mediu și, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al articolului 10 din Regulamentul nr. 1367/2006.
- 84 În această privință, astfel cum s-a arătat la punctul 43 de mai sus, protecția sănătății persoanelor face parte dintre obiectivele politicii Uniunii în domeniul mediului (a se vedea Hotărârea din 22 decembrie 2010, *Gowan Comércio Internacional e Serviços, C-77/09, EU:C:2010:803, punctul 71 și jurisprudența citată*). Trebuie constatat însă că, astfel cum susține în mod întemeiat Comisia, articolul 10 din Regulamentul nr. 1367/2006 nu urmărește să includă integral domeniul sănătății publice în domeniul dreptului mediului.
- 85 Or, este necesar să se constate, astfel cum s-a arătat la punctele 49 și 62 de mai sus, că cererea de reexaminare internă nu este admisibilă în speță decât în măsura în care susține că deciziile de autorizare contraveneau dispozițiilor legislației privind mediul în sensul Regulamentului nr. 1367/2006. Articolul 4 alineatul (1) litera (a) și articolul 16 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1829/2003 prevăd că produsele alimentare și furajele respective nu trebuie să fie introduse pe piață în cazul în care au efecte adverse asupra sănătății umane sau animale sau asupra mediului. Tipurile de soia 305423, MON 87769 și MON 87705 constituiau, în cadrul cultivării lor, elemente modificate prin intervenție umană care erau în interacțiune cu mediul natural. Astfel, modificările genetice ale acestor elemente ale mediului puteau avea consecințe asupra valorii nutriționale sau puteau prezenta un risc pentru siguranța alimentară și, prin urmare, constituiau aspecte care intrau sub incidența dreptului mediului, în sensul Regulamentului nr. 1367/2006.
- 86 În orice caz, trebuie amintit (a se vedea punctul 68 de mai sus) că furajele, care fac de asemenea parte din obiectul deciziilor de autorizare, pot fi consumate de animale care vor interacționa cu mediul sau care vor face parte din acesta. Prin urmare, aceste animale constituie ele însele elemente ale mediului și consecințele privind valoarea lor nutrițională care rezultă din furajele în discuție sau faptul că acestea pot contraveni siguranței alimentare constituie, așadar, chestiuni de dreptul mediului în sensul Regulamentului nr. 1367/2006.

- 87 În al patrulea rând, în ceea ce privește argumentul Comisiei potrivit căruia simplul fapt că produsele alimentare sau furajele în discuție au fost supuse unui tratament biologic sau tehnic în țara lor de origine nu înseamnă că siguranța produselor în cauză poate avea un impact asupra stării mediului, este suficient să se amintească faptul că dreptul mediului în sensul Regulamentului nr. 1367/2006, în discuție în prezenta cauză, nu se limitează doar la starea mediului natural în Uniune și că acest argument nu ține seama de altfel de faptul că animalele care consumă furajele respective sunt afectate de acestea.
- 88 În al cincilea rând, în măsura în care Comisia invocă, în speță, relevanța articolului 9 alineatul (3) din Convenția de la Aarhus, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, această dispoziție, pe care se întemeiază articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1367/2006, nu poate fi invocată în scopul de a aprecia legalitatea acestuia din urmă (Hotărârea din 13 ianuarie 2015, Consiliul și alții/Vereniging Milieudefensie și Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P-C-403/12 P, EU:C:2015:4, punctul 61).
- 89 Având în vedere toate considerațiile care precedă, este necesar să se concluzioneze că, atunci când a constatat că o mare parte a obiecțiilor invocate de reclamantă în cadrul cererii sale de reexaminare internă nu intrau sub incidența dreptului mediului, Comisia a săvârșit o eroare de drept. Prin urmare, primul motiv trebuie să fie admis și decizia atacată trebuie să fie anulată în întregime, fără a fi necesar să se examineze al doilea motiv invocat de reclamantă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 90 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a căzut în pretenții, se impune ca aceasta să suporte propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de reclamantă, în conformitate cu concluziile acesteia din urmă.
- 91 Potrivit articolului 138 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, Monsanto și Pioneer suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șaptea)

declară și hotărăște:

- 1) Anulează scrisoarea membrului Comisiei Europene însărcinat cu sănătatea și cu siguranța alimentară din 16 noiembrie 2015, cu referința Ares(2015) 5145741, privind cererea de reexaminare internă, întemeiată pe articolul 10 din Regulamentul (CE) nr. 1367/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 septembrie 2006 privind aplicarea, pentru instituțiile și organismele comunitare, a dispozițiilor Convenției de la Aarhus privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în domeniul mediului, a deciziilor de punere în aplicare care autorizează introducerea pe piață a tipurilor de soia modificate genetic MON 87769, MON 87705 și 305423.**
- 2) Comisia suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de TestBioTech eV.**
- 3) Monsanto Europe, Monsanto Company, Pioneer Overseas Corp. și Pioneer Hi-Bred International, Inc. suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Tomljenović

Bieliūnas

Kornezov

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 14 martie 2018.

Semnături